

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in volja s poštnino vrod in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 80 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistva v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice, št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

II. Katoliški shod v Gradcu.

Otvoritev ob 7. uri zvečer. Iz Gradca se nam piše: Ravnokar nagovoril nas je knez Alfred Liechtenstein v dvorani Industriehalle, ki je praznično okinčana s podobama papeža in svetlega cesarja, ter se zahvaljuje mil. škofom, poslancem in vsem, ki so si prizadevali, da se je katoliški shod zbral. Besedo dobi Fr. vitez Hartmann, ta predlaga za predsednika kneza Alfred Liechtensteina, ki je z velikim navdušenjem sprejet: knez Liechtenstein govori zahvalo pripravljalnemu odboru, pozivlje zaklicat živio sv. očetu in cesarju. To se zgodi z navdušenjem. V predsedništvo voli se še za I. podpredsednika msg. prelat A. Karlon, II. c. kr. ministerski svetovalec Konrad Vašič iz Celja. Perovodja drž. poslanec g. Matije Kaltenegger, drž. poslanec g. Miha Vošnjak, dekan Probošt, dež. poslanec, dr. Križanič, kanonik. Za predsednike odborom volijo se po vrsti ti-le: Fr. vitez Hartmann, msg. baron Oer in msg. Graus. Knezoškof Zwerger stopijo na oder ob 7 $\frac{1}{2}$ uri ter pravijo: Od Kajna in Abelna do naših dni bojujete se dobro in hudo. Enkrat zmagala eno, drugokrat drugo. Vprašamo se, katere so naše dolžnosti in kako jim zamoremo zadostiti? — Matatija Makabejec je tudi nekaj čudno obžaljeval stisko, v katero so judje zabredli, ali ni ostal pri samih tožbah, ampak on se je vedel velikodušno odpovedati vsem prilizujenim vabilom ajdovskega kralja Antijoha, ki mu je delal vse obljube, če k njemu pristopi. Ali Matatija je odgovoril: Če vsi odpadejo, jaz in moja hiša in moji bratje ostanemo veri naših očetov zvesti. Ali on je še več storil. Šel je in je povsodi oznanjeval, naj vsi, ki hočejo veri očetov zvesti ostati, zapustijo svoj dom, ter naj grejo z njim v hribe, da se bodo branili zoper sovražnike sv. vere. In še to ni bilo dovolj. Treba še več. — Potegnilo je za njim mnogo tisoč ljudi. Ajdje grejo v soboto za njimi, češ, da v soboto se ne bodo jim ustavljali. Judje

odgovorijo: V soboto bomo počivali. . . . Bili so vsi vmorjeni. . . . Kaj mislite o njih? — To je velikodušna zvestoba do božje zapovedi. Matatija pravi: mi smo si v neki reči zgrešili! Čujte: mi moramo tudi delati in ne samo Božje previdnosti vsega prepustiti, kakor so to storili naši bratje v hribih.

Zdaj vidimo, kaj je naša dolžnost. 1. Ni zadosti samo tožiti o slabih časih. 2. Moramo se okovariti zoper milost in nemilost ljudi, zoper upor narave. 3. Treba vero očitno spoznati. 4. Treba somišljenikov zbirati in iskati. Prerok Elija je hotel že obupati, ker je menil, da je zapuščen ali sam, ali Bog ga je podučil, da jih je še tisoče, ki Bala ne molijo in tako je zopet dobil sree. 5. Vse storiti za čast Božjo. 6. Kakor nam kažejo sv. oče, vse pretrpeti.

Če vsi narodi nevernega kralja slušajo — jaz in moja hiša bomo Bogu zvesti ostali.

Knezoškof dr. Napotnik stopijo na oder. Povejo, da jih je odbor povabil spregovoriti pri otvorenji II. katoliškega shoda. Od kod lepa sloga prebivalcev obeh škofij naše štajarske domovine? Kjer si vera in upanje roke podajete, tam je v sredi ljubezen. Najlepšo pesem zapel je ljubezni sv. Pavel v I. Kor. 13. To poglavje so navdušeno navedli.

Ljubezen uči različne narode isti jezik: ljubezen do bližnjega. Vsi smo otroci tiste matere sv. kat. cerkve, ki vse otroke vseh jezikov v ljubezni edini, ohranjuje. Da se ta edinstvo ohrani, v to pomaga habsburška hiša. Vsakega dolžnost je nasprotja med raznimi narodnostmi poravnati, ne pa pojestrovati. Sv. Pavel poznal je le politiko sv. križa.

Pamet že tirja od nas, spoštovati svetlega cesarja, kot vez različno narodne Avstrije. Srčno ljubimo sv. očeta — a ljubimo tudi svetlega cesarja. Mi vsi smo avstrijci. A vsakemu ljudstvu želimo vse doseči, kar si ono želi. „Viribus unitis“ poskusite se, narodi, ne zoper sebe ampak, med seboj. Na delo! Ta napis nad hišo Device Orleanske naj se vresniči povsodi!

Govor mil. kneza bil je sprejet z velikim navdušenjem. Navzoči so slov. državni poslanci: Kranjski: Kljun in Povše. Goriški: dr. Gregorčič. Štajarski: Vošnjak, Robič, deželni: dr. Srnec in Jerman.

Volitve v okrajni zastop Ptujski.

Volitve v okrajni zastop Ptujski so razpisane, veliki posestniki volijo dne 16. julija, občine dne 23. julija, vsaka skupina po deset zastopnikov. Volitev ni nobena brez pomena; posebno imenitne pa so volitve v okrajni zastop.

Okrajni zastop Ptujski izda na leto blizu 70.000 gld. za ljudske šole, gimnazijo, ceste, mostove, popraviljanje Dravine struge in druge potrebščine okraja. Ti izdatki pokrivajo se z nakladami, katere vplačujejo vsi posestniki z dačo in katerih visokost določuje leto za letom okrajni zastop.

Kmečki posestniki, ki plačujejo največ dače ali štibre, morajo se tedaj najbolje brigati za te volitve v okrajni zastop! Če dobro volijo, bodo sami odločevali, koliko procentov naklad se bode na leto pobiralo, bodo sami odločevali, kako in za kaj se naj naklade v okraju porabijo; ako si izvolijo jerobe, bodo morali molčati, gospodarili bodo ti. Mogoče je celo, da se odpravi spet ta ali ona okrajna cesta s tihoma in se nje vzdrževanje naloži občinam na rame. Kmečki posestniki pa še imajo mnogo drugih vzrokov, da so pri bodočih volitvah jako previdni, stalni ali zložni.

Mesto Ptuj hoče okraju hrbet obrniti, ono se hoče ločiti in biti iz cela za-se. Potrebno postavo je deželni zbor sklenil, pa ona ni dobila cesarskega podpisa. Ptujčani ne bodo mirovali! Ako pa se njim dovoli ločitev, potem mora okraj, potem morajo posestniki posestev, zunaj mesta nositi sami vsa bremena za ceste, mostove in druge potrebščine okraja.

Okrajni zastop ima v tej zadevi tehtno besedo; ako ima mesto večino v okrajnem zastopu, bode se ta izreke za ločitev, bode ločitev podpiral in za njo glasoval; ako imajo kmeti večino, bodo pretečo nevarnost s svojimi glasovi lahko odrinili! Mesto varuje pazljivo svoje pravice, bremen ne mara; mesto ima že več let svoj poseben šolski svet, toda v okrajnem šolskem svetu zapoveduje še sploh slovenskim šolam večina mestu Ptujju prijaznih gospodov.

Ali ni to najboljši vzgled, kako se imajo kmečki volilci obnašati, kako je njim postopati? Že bodoči deželni zbor sklenil bode gotovo postavo, s katero se bode celi okraj razdelil v zdravniške kroge, tako zvane sanitetne distrikte, po katerih se bodo nastavili plačani zdravniki. Te zdravnike bode moral plačati gotovo okraj

sam; ti stroški pa ne bodo neznatni, ker na meravajo nastaviti 8 do 12 zdravnikov.

Okrajni zastop bode imel tu posredovati, da se okraj pametno razdeli, da se ne nastavi ne preveč, ne premalo zdravnikov, da se tem odkaže pravi kraj za stanovanje, da se občinam ne naložijo preveliki doneski. Mesto Ptuj ima tu druge interese, druge želje, nego njih ima okraj. Kmalu začele se bodo delati priprave za vcenjevanje posestev ali zemljišč, da se določi zemljiški ali gruntni davek. Za ta posel se pred leti ni brigal ne okrajni zastop, ne občine; cenili so bili sami tujci; nasledke te naše brezbriznosti občutimo zdaj pri dači ali štibri. Ali se bomo vendar enkrat spametovali? Čas bi že bil!

Danes povedal sem le tri imenitne vzroke, katere mora vsaka občina Ptujškega okraja, pa tudi vsak kmet, veliki posestnik pred očmi imeti pri bodoči volitvi v okrajni zastop; drugokrat povem še nekatere druge! Volilec.

Gospodarske stvari.

Krt in krtinje.

Ni menda živali, o kateri bi človeštvo toliko krivega in napačnega mislilo, ni menda tako koristne živali, kateri bi človek toliko krivico delal, kakor ravno krtu. In vendar nam krt v zelo veliki meri koristi, vendar nam je njegova delavnost neobhodno potrebna, neprecenljiva in tudi nenadomestljiva. In kakšno hvalo pa dobi za to svojo koristno delavnost? Človek ga preganja kakor največjega svojega sovražnika. Uprašamo se sedaj, kje je vzrok tej žalostni prikazni? Odgovor: Ker krt ne izvršuje rečij, katere bi nam bile zelo škodljive, ako bi jih delal, a ne dela jih on, ampak izvršujejo jih druge živali, katere pa človek pusti pri miru. Dalje ker njegovo koristno in potrebno delavnost ob enem spremlja tudi marsikaj za človeka neprijetnega, kar pa je le bolj površno in brez pomena. Očividno je, da sta ta dva vzroka, ktera sem tukaj navedel, le malenkostna. Pravi vzrok, zakaj človek krtu tako preganja, je nevednost in lenoba človeška.

Človek pravi, da se krt živi o koreninah raznih rastlin in dreves. A moti se; ne krt, ampak tako zvana povodna podgana (Wasser-ratte) je rastlinske korenine, žival, ki je krtu jako jednaka in si tudi dela take podzemelske pote in brloge kakor krt. A razlikuje se od krtu, da ima daljši rep in nima rilca, ampak bolj ploščasto glavo in kratek gobec. Tedaj ta povodna podgana je rastlinske korenine; krt bi jih ne mogel, ker ima takšne zobe in takšen želodec, da rastlinske hrane niti prebavljati ne bi mogel, isto tako, kakor mi lesa ali pa slame jesti ne moemo. Dalje pravijo ljudje, da krt,